

Ansgarskorset är ett landmärke som restes 1834 och till minne av att det då hade gått tusen år sedan Ansgar kom till Birka. Korset såg vi på långt håll när vi närmade oss Björkö med båten.

En sommardag i Kung Björns fotspår

Tidsresan till världsarvet Birka – ett lyckat infall

BJÖRKÖ (LT)
Birka brukar kallas Sveriges första stad. Den anlades kring år 750 och staden övergavs cirka år 975, kanske till förmån för Sigtuna. Visst är det lockande att besöka Birka, och det är inte alls särskilt bökigt eller dyrt. Det går båtturer till Birka från flera orter, och man hinner utan problem med ett Birkabesök under en dag om man bor i Östergötland, alltså utan att behöva boka övernattninng.

Vädret denna sommar har väl varit ganska blandat, men artikelförfattaren med fru Ann-Sofie är väldigt nöjda med hur sommaren blev.

En sak kommer vi nog att minnas lite extra under mörka och kalla vinterdagar, nämligen utfärden till Birka som vi gjorde. Det var ett plötsligt infall, och orsaken var till stor del att vi på senare tid har grottat ner oss i Rökstenen.

Historiker Fredrik Ousbäck har lagt ut ett stort antal filmer på Youtube där han ger sin tolkning av Rökstenen, och det är filmer som känns enormt seriösa och betydligt mer trovärdiga än alla andra tolkningar av den märkliga runstenen.

Fredrik menar att stenen ger en mängd fakta om tiden i Sverige vid 800-talet. Den

beskriver till exempel bildandet av härader i Östergötland.

Svealand och Götaland var enat redan vid denna tid och det var av praktiska orsaker, nämligen handeln i Östersjön. Enligt Fredrik Ousbäck så är Rökstenen tillkommen på uppdrag av kung Björn, och den är ristad av Brage Broddasson, ett skaldegeni från Norge som bevisligen lär ha träffat Björn.

Björn är omnämnd på stenen och Brage Broddasson har dessutom signerat den. Allt enligt Fredrik Ousbäck. Det är bara att söka på "Stenen som gick upp i rök" för att ta del av de mycket intressanta filmerna.

Att den så kallade sveakungen Björn var verksam även i Götaland finns det fle-

ra saker som visar. På en tavla i domkyrkan i Linköping kan man – i översättning – läsa "Under Kristi år 813 grundades detta tempel under kung Björn den tredje."

Kung Björn anlägger alltså en föregångare till dagens domkyrka i Linköping, redan år 813. Under kung Björns tid fanns det dessutom en stor hallbyggnad på Askahögen, alltså liknande den i gamla Uppsala, det har arkeologiska undersökningar nyligen visat. Även Göta Virke är från samma tid, alltså den 3,5 kilometer långa försvarsvallen vid Västra Husby. Fredrik Ousbäck tror att kung Björn låg bakom dessa.

År 829 kom den unga missionären Ansgar till Birka på Björkö och det var kung Björn som gav Ansgar tillåtelse att sprida det kristna budskapet.

Vikingastaden Birka kändes det nu extra lockande att besöka på Björkö och vi kunde sätta ner fotterna på den historiska marken. Fast vi fick senare veta

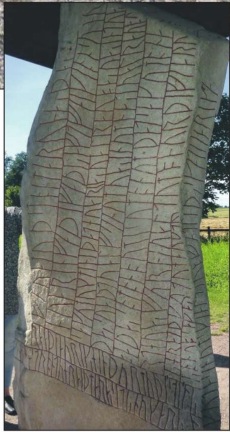
att just den delen av Björkö låg under vatten på 800-talet. Ön har blivit lite större på grund av landhöjningen.

Först möttes vi av öns restaurang, Särimer kallad. Där kan man garanterat äta gott och i en häftig miljö, men vi valde att stilla hungern genom medtagen sallad.

Ett par hundra meter från hamnen ligger Birkas butik och museum, en stor och pampig byggnad. Här gick vi och fascinerades och förundrades länge. I museet mötte vi Älgmannen och Ynglingen från 700-talet, liksom kvinnan från 800-talet med den gröna bågaren och Krigarkvinnan från 900-talet.

Men mest intressant var nog ändå de detaljrika modellerna som visar hur livet kan ha sett ut för Birkas invånare under vikingatiden. I butiken var det mycket prylar som lockade, och någonting vill man ju ha med sig hem som bevis och minne av besöket på Birka. Och pärlorna, kopior av de bärnstenspärlor som hittats på Birka, var ju fantastiskt vackra.

Efter museibesöket och efter att ha fått mat i magen var

Enligt historikern Fredrik Ousbäck var det kung Björn som lät rista Rökstenen och han lät skalden Brage Broddasson göra jobbet. Kung Björn var på Birka och det var han som lät Ansgar sprida det kristna budskapet. Enligt Ousbäck är Rökstenen det äldsta tidsdokument vi har, och han anser att det är en skandal att Rökstenen inte är ett världsarv och att den inte är mer skyddad.

det tid för guidning i fornlämningsområdet. Det blev en promenad på ungefär 1,5 kilometer och med stopp på olika platser där guiden berättade om Birka och om vad vi såg. Vi avslutade promenaden med ett stopp och fotografering vid Ansgarskorset. Det är

ett landmärke som restes 1834 och till minne av att det då hade gått tusen år sedan Ansgar kom till Birka.

På väg tillbaka mot hamnen hann vi med ett stopp vid Vikingaby, en liten by där husen är uppbyggda precis så som de såg ut i staden när den blomstrade.

Men nu var klockan mycket och vi ville inte missa båten som avgick klockan 14.20. De gjorde vi inte heller och ungefär klockan 15.30 var vi tillbaka i Mariefred.

Hemma i Östergötland och Boxholm igen kände vi oss väldigt nöjda över det plötsliga infallet att besöka Birka. Två dygn efter att vi pratat om att besöka den före detta vikingastaden så var resan avklarad. Nu har vi trampat samma mark som kung Björn. Vi kanske till och med har gått på hans grav, men det lär vi aldrig få veta.

Birka med Hovgården är klassat som världsarv och det är positivt. Nu är det på tiden att även Rökstenen blir klassat som världsarv!

Text och bild: KLAS JOHANSSON

Pia-Susanne Käck fotograferar modellen av en stor hallbyggnad. Nyligen har arkeologer konstaterat att en sådan byggnad funnits på Askahögen. Kanske höll kung Björn till där. Byggnaden fanns i alla fall under hans tid.

Dagens guide står på en av alla gravhögar vid Birka, och de är många!

Tidsresan företogs med nutida flytetyg. Smidigt!

Det köpsläs om vackra pärlor – nu som då.

På museet fanns flera mycket detaljrika modeller som visar hur livet kan ha sett ut för Birkas invånare under vikingatiden.

Vid Vikingaby ligger det några tidstypiska båtar.

Spåren efter vikingarna på Björkö är många.

En liten vikingaby finns helt nära museet. Byggnaderna visar hur det kan ha sett ut i Birka under 800-talet.